

Sivistystoimi

Toimialan vastuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Toimialan tehtäväkaavio ->**PÄIVITETTÄVÄ**

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, elämänlaadun vastualueet ja hallinnon vastualueet. Toimialan tehtävänä on tuottaa kasvatus-, opetus- ja koulutus- ja vapaa-ajan palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Pää tavoitteena on toimivan ja taloudellisen peruspalveluverkoston avulla edistää ja vahvistaa kuntalaisten elämänhallintaa. Tavoitteen toteuttamisessa huomioidaan uudet tuottavuutta parantavat innovaatiot ja hyödynnetään laajan kolmannen sektorin mahdollisuudet. Keskeisintä on kuntalaisten omaehtoisen toiminnan aktivointi osallisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen.

Toimialan katsaus suunnitelmajaksolle

Kuntatalouden tila on olennaisesti heikentynyt koko maassa. Tämä näkyy myös Sastamalassa. Käytettävissä oleva taloudellinen resurssi vaatii palveluiden laadun kriittistä tarkastelua vuodelle 2025. Samalla on jo varauduttava puuttumaan Sastamalan laajaan ja hajanaiseen palveluverkkoon. Sivistyksen palveluverkkoselvitys on laadittava vuoden 2025 aikana niin, että sen linjaukset on käytössä laadittaessa talousarviota vuodelle 2026 ja siitä eteenpäin. Vähenevä taloudellinen resurssi on käytettävä viisaasti laadukkaan palvelutarjonnan varmistamiseksi.

Investointien osalta mittavat kouluinvestoinnit jatkuvat. Mouhijärven yhteiskoulun peruskorjaus valmistuu vuonna 2024. Sylvään taitotalon ja Pehulan monipalvelukeskuksen rakennushankkeet ovat täydessä mittakaavassa käynnissä vuoden 2025 ajan. Uimahallin ja Sylvään liikuntasalin mahdollinen rakentaminen suunnitelmakauden aikana vaikuttaa sivistyspalvelujen toimintaan ja talouteen suunnitelmahankesuunnitelman jälkeen.

Tuloskortti / Toimialan toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2025
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan edistäminen	Sastamalan liikkumissuunnitelman laatiminen	Liikkumissuunnitelma on laadittu. Toteutunut / ei toteutunut	Sastamalan liikkumissuunnitelma (sis. liikkumisen ja hyvinvoinnin strategiset linjaukset huomioiden eri ikä- ja väestöryhmät) laaditaan ja viedään päätöksentekoon.
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Talouden sopeuttaminen muuttuneeseen toimintaympäristöön sopivaksi.	Sivistystoimen palveluverkon päivittäminen	Sivistystoimen palveluverkkoselvitys on laadittu. Toteutunut / ei toteutunut	Sivistystoimen palveluverkko päivitetään ja viedään päätöksentekoon
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Digitaalisen osaamisen ja digitaitojen edistäminen kuntalaisille ja henkilöstölle	Tarpeen kartoittaminen ja tarpeen mukaisen koulutuksen järjestäminen.	Järjestettyjen koulutusten ja osallistujien määrä	Digiklinikat, kouluttaminen

Tuloarviot ja määrärahat

Sivistystoimi	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Nettositova (1000 €)					
Sitovuustaso: toimintakate, netto*					
Toimintatuotot (+)	4 862	3 481	3 446		
Valmistus omaan käyttöön (+)			0		
Toimintakulut (-)	-54 334	-53 711	-55 298		
Toimintakate, netto* (+/-)	-49 472	-50 230	-51 852		
Poistot ja arvonalentumiset (-)	- 285	- 359	0		
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-49 757	-50 589	0		

Lisätiedot

Sivistystoimen hallinto

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuuhenkilö: Talous- ja hallintopäällikkö Kirsi Sinisalo

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimen hallintopalvelut toimii vastuualueiden johdon kumppanina vastaten toimialan toiminnan ja talouden seurannasta ja raportoinnista, sisäisestä laskennasta, talousarvion ja taloussuunnitelmien laadinnasta, hankinnoista, lautakunnan kokousten valmistelu- ja sihteeritehtävistä ja päätösten täytäntöönpanosta sekä sille osoitetuista muista yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Sivistyspalvelujen hallinnon vastuualue aloittaa toimintansa omana vastuualueenaan vuoden 2025 alussa. Hallinnon vastuualueen toimintamallia kehitetään suunnitelmakauden aikana. Hallinnon vastuualue mm. koordinoi sivistyspalvelujen hankkeita ja niiden omarahoitusosuudet on budjettivaiheessa budjetoitu tälle vastuualueelle.

Tuloskortti / Vastuualueen toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2025
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Perehymissuunnitelman laatiminen sivistystoimen henkilöstölle	Yhteisten toimintamallien edistäminen sivistystoimessa.	Tarvittavat toimintamallit laadittu	Kuvataan hallinnon ydinprosessit, laaditaan ohjeet ja koulutetaan henkilöstöä.

Varhaiskasvatus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja Jarmo Korhonen

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota laadukasta opetusta, hoitoa ja kasvatusta varhaiskasvatukseenikäisille lapsille. Varhaiskasvatus tarjoaa myös perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta esiopetusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka järjestetään kaikille halukkaille varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaan. Varhaiskasvatus ja esiopetus perustuvat yhteistoimintaan lasten huoltajien kanssa ja osallisuutta vahvistetaan Varhaiskasvatuslain (540/2018) ja esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus vastaa lasten kotihoidon- ja yksityisen hoidon tuesta, yksityisen palvelutuotannon palvelusetelipäätöksistä sekä toiminnan valvonnasta sääntökirjan mukaan sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.

Sastamalan varhaiskasvatussuunnitelma on johdettu valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on juridisesti velvoittava asiakirja ja se toimii henkilöstön yhteisenä työvälineenä ja linjaa varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan. Asiakirja varmistaa toiminnan yhtenäisyyden ja lasten ja heidän perheidensä tasavertaisuuden.

Vuoden 2025 alkaessa varhaiskasvatuksen palveluverkkoon kuuluu 14 kunnallista päiväkotia, 10 koulujen yhteydessä toimivaa esiopetusyksikköä, ryhmäperhepäiväkoti ja 20 perhepäivähoitajaa. Lisäksi Sastamalassa on kaksi yksityistä päiväkotia. Yksityinen palvelu on kunnallista palvelua täydentävää palvelua ja se lisää asiakkaille valinnan vaihtoehtoja. Yksityisten päiväkotien palveluissa käytetään palveluseteliä.

Varhaiskasvatuksen palveluiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan laatu varmistetaan panostamalla henkilöstön koulutautumiseen, osallistamalla valtakunnalliseen kehittämistyöhön sekä työtä tukeviin verkostoihin. Tukea tarvitsevien lasten mahdollisuutta osallistua ja oppia toisten kanssa tuetaan yksiköissä kuuden varhaiskasvatuksen erityisopettajan avulla. Lisäksi varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten tuen tarpeeseen vastataan yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen kiinnitetään huomiota.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut jyrkästi tultaessa vuodelle 2025. Osallistumisasteen arvioidaan kasvavan vielä korkeintaan maltillisesti. Samalla varhaiskasvatukseenikäisten määrä vähenee usealla kymmenellä henkilöllä. Toimintaa supistetaan suunnitelmakauden aikana mahdollisuuksien mukaan. Talousarviovalmistelun yhteydessä on arvioitu, että koko vuoden 2025 aikana palvelutarve vähenee 50:llä paikalla. Seuraavaa toimintakautta suunniteltaessa palvelutarpeesta laaditaan erillinen selvitys, jonka perusteella erikseen päätetään palveluverkkoa koskevat ratkaisut.

Pehulan monipalvelukeskus valmistuu vuoden 2025 lopulla, joten Pehulan esiopetus tulee saamaan uudet toimintatilat. Alueen varhaiskasvatus siirtyy uusiin tiloihin vuoden 2026 puolella.

Toiminnanohjausjärjestelmä eVaka otetaan käyttöön, jolla mm. kehitetään huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä. Suunnitteilla oleva perusopetuksen tuen uudistus kohdistuu myös esiopetukseen ja astuu voimaan todennäköisesti vuoden 2025 aikana.

Tuloskortti / Vastuualueen toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2025
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Sähköisen asioinnin edistäminen asiakasperheiden arjen sujuvoittamiseksi	Toiminnanohjausjärjestelmä eVaka otetaan käyttöön edistämään varhaiskasvatuksen/esiopetuksen ja huoltajien välistä yhteistyötä	eVaka on otettu käyttöön. Toteutunut/ei toteutunut Henkilöstöä perehdytetty	eVaka otetaan käyttöön Henkilöstöä koulutetaan

			järjestelmän käyttöön. Toteutunut/ei toteutunut	Järjestelmän kehitystyö jatkuu
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Kestävän kehityksen edistäminen	Edellisenä vuonna päivitetyn Sastamalan varhaiskasvatuksen kestävän kehityksen suunnitelman jalkauttaminen	Sastamalan varhaiskasvatuksen kestävän kehityksen suunnitelma on jalkautettu henkilöstölle. Toteutunut/ei toteutunut	Henkilöstön perehdyttäminen ko. suunnitelmaan.
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Oppimisen tuen uudistuksen jalkauttaminen	Esiopetussuunnitelman päivittäminen ja henkilöstön kouluttaminen	Esiopetussuunnitelma on päivitetty. Toteutunut/ei toteutunut Henkilöstöä on koulutettu ja perehdytetty. Toteutunut/ei toteutunut	Lakiuudistukseen tutustuminen ja toiminnan suunnittelu Esiopetussuunnitelman päivittäminen ja henkilöstölle jalkauttaminen

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
0-7v ikäluokka 31.12.	1 152	1 170	1 105	1 058	1 035
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, ostopalveluiden piirissä, palvelusetelillä ja esiopetuksessa.	853	810	780	725	715
Esiopetusikäisten ikäluokka (+ 2-vuotinen esiopetus)	202	183	163	164	168
Lasten kotihoidontuen piirissä + osittainen hoitoraha	116 + 67	120 + 65	105+45	100+40	95+35
Yksityisenhoidon tuen piirissä + palvelusetelien määrä	128	125	113	118	118

Tuloarviot ja määrärahat

Varhaiskasvatus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot (+)	1 061	806	538		
Valmistus omaan käyttöön (+)			0		
Toimintakulut (-)	-15 067	-15 176	-15 890		
Toimintakate, netto* (+/-)	-14 006	-14 370	-15 352		
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-18	-18	0		
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-14 025	-14 388	0		

Perusopetus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Kati Heikkilä

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Perusopetuksen vastuualueen tehtävä on perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestäminen oppivelvollisuusikäisille Sastamalassa asuville lapsille ja nuorille. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa oppilaille jatko-opintokelpoisuuden. Opetus järjestetään valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden sekä paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opiskeluhuollon palveluista koulukuraattoripalvelut, koulupsykologipalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut tuottaa Pirkanmaan hyvinvointialue. Monialainen yhteistyö toteutuu osana perhepalveluverkoston toimintaa. Perusopetus tuottaa hyvinvointialueelle kehitysvammaisten lasten erityishuoltona toteutuvan loma-ajanhoidon ja aamu- ja iltapäivähoidon.

Perusopetusta annetaan Sastamalassa vuoden 2025 alkaessa 14 koulussa, joista 11 on alakouluja, kaksi yläkouluja ja yksi yhtenäiskoulu (vl 1–9). Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 10 koululla. Varhaiskasvatus vastaa esiopetuksesta. Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän päivähoiton järjestämisessä sekä esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä. Erityisopetusta järjestetään osa-aikaisena erityisopetuksena ja pienryhmäopetuksena. Sastamalan perusopetuksessa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) 7.–9. luokan oppilaille, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on vaarassa esimerkiksi heikon opiskelumotivaation tai runsaiden poissaolojen vuoksi. Vaativan erityisen tuen tukiluokat (alakoulun ja yläkoulun luokat) vastaavat tuen tarpeeseen niiden oppilaiden kohdalla, jotka eivät edes vahvoin tukitoimenpitein muuten selviydy koulussa ja jotka tarvitsevat monipuolista tukea.

Laadukkaat ja ajantasaiset perusopetuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, olemalla mukana valtakunnallisissa kehittämistyöissä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt. Tuen järjestämisellä ja oppilashuollolla vahvistetaan kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oppia.

Vuoden 2025 opetuksen kehittämisen painopisteitä ovat mm. kestävä kehityksen edistäminen, yhteisöön kuulumisen vahvistaminen, ehkäisevä päihdetyö sekä oppilaiden terveellisten elämäntapojen edistäminen ja fyysisen toimintakyvyn kehittäminen. Monipuolisella kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden harrastusmahdollisuuksia.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Perusopetuksen oppilasmäärä laskee oppilasennusteen mukaan lukuvuonna 2025-26 noin 100 oppilaalla lukuvuoteen 2024-25 verrattuna. Tämä vaikuttaa myös oppilasmäärän mukaan kertyvään valtionosuuteen. Lisäksi valtion erityisavustukset vähenevät ja yleiset kustannukset ovat kasvaneet. Säästö- ja sopeutustoimina esitetään tuntijaon muutosta, tuntikehyksen leikkaamista, koulunkäynninohjaajien määrän vähentämistä sekä kulujen karsimista. Marttilan koulun toiminta lakkaa 1.8.2025. Vuoden 2025 aikana on myös laadittava perusopetuksen palveluverkkoselvitys osana koko sivistyspalveluiden palveluverkkosuunnitelmaa.

Pehulan monipalvelukeskus valmistuu vuonna 2026 ja Sylvään ja Äetsän yhdistyminen toteutuu syksyllä 2026. Maahanmuuttajien opetuksen osalta ennustettavuus on valmistavan ja S2-opetuksen osalta edelleen haastavaa.

Perusopetuslain tuen uudistus on valmistelussa valtioneuvostossa ja tulee vaikuttamaan merkittävästi opetuksen järjestämiseen esimerkiksi mitoitusten kautta, joka tulee lisäämään henkilöstöresurssia ja tuntikehystä 1.8.2025 alkaen. Tähän ei ole voitu kuitenkaan tehdä vielä varausta talousarviossa, koska valmistelu on valtakunnallisesti vielä kesken. Paikallinen valmistelu tehdään kevään 2025 aikana.

Tuloskortti / Vastuualueen toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2025
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Kestävän kehityksen edistäminen	<p>Kestävän kehityksen teemoja huomioidaan opetuksessa ja opetuksen järjestämisessä.</p> <p>Kestävä kehitys näkyy koulujen arjessa pedagogiikassa, valinnoissa, oppilaiden osallisuudessa ja esim. erilaisissa teemapäivissä.</p>	<p>Kestävän kehityksen teemat on nostettu lukuvuosisuunnitteluun lv. 2025-26 suunnitelmiin. Toteutunut/ei toteutunut</p> <p>Opettajille ja johtajille on järjestetty teemasta koulutusta ja ohjausta. Toteutunut/ei toteutunut</p> <p>Oppilaita on osallistettu kestävän kehityksen teemojen käsittelyyn (osallisuuden toimintamallien mukaisesti) Toteutunut/ ei toteutunut.</p>	<p>Kestävän kehityksen teemat on nostettu lukuvuosisuunnitteluun lv. 2024-25 suunnitelmiin ja lukuvuoden yhteiseksi painopisteeksi. Teema on laaja, joten sen käsittelyä jatketaan myös lukuvuonna 2025-26.</p> <p>Teemaan liittyvää koulutusta ja ohjaavaa materiaalia suunnitellaan.</p> <p>Kouluilla on erilaisia toteutustapoja osallistaa oppilaita kestävän kehityksen teemojen käsittelyyn.</p>
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Koulupoissaolojen vähentäminen ja koululäsnäolon tukeminen	Koulupoissaolot ovat vähentyneet vuoteen 2024 verrattuna	Koulupoissolotilasto, poissaolojen vähentyminen vuoteen 2024 verrattuna	Vanhempien tietoisuuden lisääminen koululäsnäolon merkityksestä, vanhempien tukeminen, yhteistyön selkiyttäminen ja kehittäminen myös moniammatillisesti
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Oppimisen tuen uudistuksen jalkauttaminen	<p>Opetussuunnitelma on päivitetty ja toiminta jalkautettu kouluihin.</p> <p>Perusopetuslain mukaiset toimintamallit tuen järjestämisen osalta ovat käytössä kaikissa kouluissa 8/2025 alkaen.</p>	<p>Opetussuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty.</p> <p>Uuden perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaiset paikalliset käytännöt on laadittu ja jalkautettu kouluihin.</p> <p>Henkilöstö on perehdytetty uudistukseen.</p>	<p>Opetussuunnitelmatyö</p> <p>Toimintamallien suunnittelu ja jalkautus</p> <p>Henkilöstön perehdytys</p>

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Sastamalan oppilaskohtaiset kustannukset (ilman sairaalaopetusta ja vammaisopetusta)	10 968	10 000	11 000	11 000	11 000
Oppilasmäärä vl 1-6 (20.9.)	1 448	1 398	1 318	1 234	1 156
Oppilasmäärä vl 7-9 (20.9.)	792	776	784	776	759
Oppilasmäärä perusopetus yht.	2 240	2 174	2 102	2 010	1 915
Opetusryhmien keskipöytä vl 1-6	14	14	15	15	15
Opetusryhmien keskipöytä vl 7-9	15	15	16	16	16

Tuloarviot ja määrärahat

Perusopetus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot (+)	2 354	1 374	1 611		
Valmistus omaan käyttöön (+)			0		
Toimintakulut (-)	-27 862	-27 383	-27 734		
Toimintakate, netto* (+/-)	-25 508	-26 009	-26 123		
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-23	- 111	0		
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-25 531	-26 120	0		

Lukiokoulutus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuuhenkilö: Rehtori Leeni Kirvesmäki

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Lukiokoulutus jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen ja riittävien valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään. Sastamalan lukiokoulutus tarjoaa monimuotoisia lukio-opintoja nuorille. Lisäksi Vammalan lukio tarjoaa lukio-opintoja ammatillisessa koulutuksessa oleville kahden tai kolmen tutkinnon suorittajille. Myös Vammalan lukion perusvaltionosuudella rahoitettavat lentopallon ja shakin valmennuslinjat ovat osa opiskelumahdollisuuksien laaja-alaisuutta. Lukiokoulutuksessa edistetään kaikkien urheilijoiden tavoitteellisen urheilu-uran ja lukio-opintojen yhdistämistä erityisellä opintosuunnitelmalla.

Vammalan lukio on laadukas yleislukio, jonka tavoitteena on taata opiskelijoilleen hyvät lähtökohdat jatko-opintoihin ja työelämään. Laadukkaana opetuksen lisäksi toiminnassa kiinnitetään huomiota tulevaisuuden työelämässä vaadittuihin itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitoihin. Kansainvälinen toiminta on suunnitelmallista, aktiivista ja jatkuvaa. Lukiokoulutuksessa tehdään aktiivista yhteistyötä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.

Vammalan lukio tarjoaa niin laajat opiskelumahdollisuudet, ettei opiskelijan tarvitse hakeutua suurempien kaupunkien lukioihin. Kaikki valtakunnalliset pakolliset ja syventävät lukiokurssit tai valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot tarjotaan lähiopetuksena opiskelijoille vuosittain tai ainakin kerran lukio-opintojen aikana. Vammalan lukion toiminnassa korostuu kansainvälisyys.

Laadukkaat ja ajantasaiset lukiokoulutuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, seuraamalla valtakunnallista kehittämistyötä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt sekä riittävän laaja opetustarjonta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Vammalan lukiossa tarjotaan laadukasta opetusta ja keskitytään edistämään hyvinvointia, joka edistää oppimista ja hyvien jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien saavuttamista. Monipuolisella ja laajalla opintojaksotarjonnalla varmistetaan, että oman kaupungin lähilukiossa on mahdollista rakentaa omannäköinen lukiopolku.

Varaudutaan valtakunnallisiin lukiokoulutusta koskeviin muutoksiin, kuten oppimisen tuen uudistukseen ja erityisopetuksen laajenemiseen lukiokoulutuksessa. Varmistetaan, että henkilöstön osaaminen on ajantasaista ja vastaa lukiokoulutuksen tavoitteisiin.

Tehostetaan lukiokoulutuksen markkinointia valtakunnallisesti ja lähialueilla etenkin lisäämällä näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa.

Tuloskortti / Vastuualueen toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2025
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Ohjauksen käsikirjan laatiminen	Ohjauksen toimintamallit hyvinvoinnin vahvistamisen ja oppimisen tuen järjestämisen näkökulmasta on kehitetty. Hyvinvointia ja sosiaalisten taitojen kehittymistä tukevat toimintamallit on koottu ohjauksen käsikirjaan.	Ohjauksen käsikirja on valmis ja otettu käyttöön. Toteutunut / ei toteutunut Henkilöstö on perehdytetty Toteutunut / ei toteutunut	Toimintamallien kuvaus käsikirjassa. Laaditaan opinto-ohjauksen ja ryhmäohjauksen yhteistyömalli. Henkilöstö ja opiskelijoiden perehdytys.

<p>Osaamista tulevaisuuden tekijöille</p>	<p>Oppimisen tuen toimintamallien jalkauttaminen</p>	<p>Lukiolain mukaiset toimintamallit oppimisen tuen järjestämiseen on kuvattu ohjauksen käsikirjassa.</p> <p>Opetussuunnitelma on päivitetty.</p>	<p>Oppimisen tuen järjestämisen toimintamallit on kuvattu ohjauksen käsikirjassa.</p> <p>Toteutunut / ei toteutunut</p> <p>Henkilöstö ja opiskelijat on perehdytetty.</p> <p>Toteutunut / ei toteutunut</p>	<p>Opetussuunnitelman päivittäminen</p> <p>Toimintamallien ja käytäntöjen kehittäminen ja jalkauttaminen</p> <p>Henkilöstön ja opiskelijoiden perehdyttäminen</p>
<p>Osaamista tulevaisuuden tekijöille</p>	<p>Sähköisen asiainnin laajentaminen</p>	<p>Laajennetaan opiskelijoiden ja huoltajien mahdollisuuksia hoitaa lukiokoulutukseen liittyviä asioita sähköisesti. Kehitetään Wilmassa käytettäviä sähköisiä lomakkeita.</p>	<p>Wilman sähköisillä lomakkeilla voi hoitaa keskeiset lukiokoulutuksen hakemukset.</p> <p>Toteutuu / ei toteudu</p>	<p>Wilman sähköiset lomakkeet on luotu ja otettu käyttöön</p> <p>Henkilöstö ja opiskelijat on perehdytetty</p>

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Opiskelijat, nuorten lukiokoulutus	267	280	285	285	280
Opiskelijat, ammattilukio	7	10	10	10	10
Opetusryhmien keskikoko	-	24	26	26	26
Kevään ylioppilastutkinnon yleisarvosana	-	4,25	4,35	4,35	4,35
Kustannukset e / opiskelija (ilman ammattilukiolaisia)	9 440	9 500	8817	8946	9214

Tuloarviot ja määrärahat

Lukiokoulutus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot (+)	332	526	17		
Valmistus omaan käyttöön (+)			0		
Toimintakulut (-)	-2 903	-3 173	-2 530		
Toimintakate, netto* (+/-)	-2 571	-2 647	-2 513		
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-21	-22	0		
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-2 592	-2 669	0		

Elämänlaatu

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Elämänlaadun vastuualueen tehtävänä on järjestää ja mahdollistaa kuntalaisille vapaa-aikapalveluita, jotka luovat pohjaa henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä tukevat kasvua, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Toiminta ulottuu kaikkiin ikä- ja väestöryhmiin. Lasten ja nuorten palveluiden osalta vastuualueen toiminta on keskeinen osa perhepalveluverkostoa.

Sastamalan musiikkiopisto tuottaa laadukkaita musiikinopetuspalveluja fokuksen ollessa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa. Sastamalan Opisto tuottaa laadukkaita vapaan sivistystyön palveluita tarjoten kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajanviettoon ja elinikäiseen oppimiseen. Osa opetustunneista kohdennetaan työllisyyttä ja elämänhallintaa tukeviin koulutuksiin. Sastamalan Opisto järjestää kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille, joiden kotoutumisohjelman kotoutumiskoulutus on kirjattu.

Kirjasto- ja tietopalveluja tarjotaan kirjastolain (1492/2016) 6 §:n mukaan: tarjotaan pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisäiltöihin, ylläpidetään monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistetään lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, tarjotaan tietopalvelua ja ohjausta tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon sekä tarjotaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Liikunta- ja nuorisopalvelut yhdistyivät yhdeksi toimintayksiköksi 1.1.2021. Liikuntapalveluiden tehtävät määritellään liikuntalaissa (390/2015) ja nuorisopalveluiden tehtävät nuorisolaissa (1285/2016). Liikunta- ja nuorisopalvelut järjestävät monipuolisesti maksuttomia ja/tai edullisia hyvinvointia edistäviä palveluita kaiken ikäisille kuntalaisille. Yksikön tehtäväkenttään sisältyy mm. liikuntapaikkojen hoito- ja kunnossapito tehtävät sekä varaukset, uimaopetus ja vesiliikunta sekä muu ohjattu liikuntatoiminta, kerho- ja leiritoiminta, yksilö- ja pienryhmätyö, nuorisotilatyö, liikuntaneuvonta- ja terveysliikunnan järjestäminen sekä erityisryhmien liikunnanohjaus. Toiminnassa painottuu järjestöjen ja seurakuntien kanssa tehtävä tiivis yhteistyö sekä kuntalaisten osallisuuden tukeminen (mm. seuraparlamentin järjestäminen ja nuorisovaltuuston ohjaaminen).

Kulttuuripalveluiden tehtävät määritellään kuntien kulttuuritoimintalaissa (166/2019). Kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Palveluverkkoselvityksen laatiminen elämänlaadun palveluista osana sivistyspalveluiden palveluverkkoselvitystä. Ulkoliikuntapaikkojen määrän ja hoitotason tarkastelu. Yhteistyön tiivistäminen nuorisotyön ja koulujen kesken mm. tilaratkaisujen osalta. Liikunta- ja nuorisopalveluiden yksilö- ja ryhmätoiminnan määrän sopeuttaminen käytettävissä olevaan henkilöstöresurssiin suhteutettuna. Rantasaunatoiminnan siirtäminen kolmannen sektorin hoidettavaksi.

Sastamalan Opiston tuntimäärän vähentäminen ja toiminnan supistaminen ja tähän liittyen opetustilojen karsiminen. Jatkossa osa opetustunneista kohdennetaan työllisyyttä tukevien ja elämänhallintaa edistävien kansalaistaitojen koulutukseen. Sastamalan Opisto jatkaa kotoutumiskoulutuksen järjestämistä syksyn 2024 pilottijakson jälkeen. Kotoutumiskoulutuksesta voidaan saada 100 % valtionosuus, joka maksetaan 2 vuoden viiveellä.

Kulttuuripalveluiden myöntämiä avustuksia tarkastellaan. Kirjasto- ja tietopalveluiden henkilöstömäärän väheneminen vaikuttaa mm. lähikirjastojen virkailijapäivien vähenemiseen.

Tuloskortti / Vastualueen toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2025
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Kuntalaisten osallisuuden lisääminen ja vahvistaminen.	<p>Kehitetään järjestöyhteistyön käytäntöjä toimialojen yhteistyönä.</p> <p>Palveluista tiedottaminen selkokielellä ja muilla kohderyhmien ymmärtämällä kielillä.</p> <p>Viedään elämänlaatupalveluita osaksi jo olemassaolevia tai käynnistyviä kohtaamispaikkoja, (esim. lähitori, ohjaamo, yhteisöneuvonta, Vintti) ja lisätään palvelutietoisuutta.</p>	Toteutuu/ ei toteudu	<p>Järjestetään järjestöille työpaja yhteistyömuotojen kehittämiseksi, huomioidaan erityisesti kotoutujien mahdollisuuksien lisääminen järjestötoiminnassa.</p> <p>Oleellisten materiaalien ja tiedotteiden kääntäminen selkokielelle, englanniksi ja venäjäksi.</p> <p>Kohtaamispaikkojen keskittäminen ja vakiinnuttaminen.</p>
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten palveluihin kiinnittäminen.	<p>Kohderyhmän tavoittaminen.</p> <p>Tuetaan koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten aikuisten vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia.</p>	Toteutuu/ ei toteudu	<p>Elämänlaatupalveluiden asiointikanavat ja palvelut on kuvattu lakisääteeseen palvelutietovarantoon, jonka kautta ne löytyvät palvelujen käyttäjille Pirhan digiperhesivustolta.</p> <p>Sosiaalisen vahvistamisen (mm. etsivä nuorisotyö, nuorten työpaja, kotoutujat) ryhmien osallistuminen elämänlaatupalveluiden toimintaan.</p> <p>Elämänlaatupalveluiden tilat ja ryhmätoiminta tukevat omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä.</p>
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Kuntalaisten aktivoiminen, koulutuksiin tavoittaminen	Työllistymistä tukevien ja kansalaistaitoja kehittävien koulutusten järjestäminen.	Koulutusten ja koulutuksiin osallistujien määrä.	Koulutusten järjestäminen ja koulutettavien tavoittaminen yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa.

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Asiakaskäynnit	1 035 263	760 000	750 000	740 000	730 000
Järjestöavustusten määrä, euroa/asukas	9,18	8,0	8	8	8
Opistojen opetustuntien määrä: Musiikkiopisto Sastamalan Opisto	28 717	30 300	27 500	26 500	25 500
Elämänlaatu palvelut; käyttötalouden nettomenot/asukas	313	285	315	317	323
Kirjasto- ja tietopalvelut; kokonaislainausmäärä	434 347	430 000	430 000	430 000	430 000

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Elämänlaatu</i> Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot (+)	1 115	775	680		
Valmistus omaan käyttöön (+)			0		
Toimintakulut (-)	-8 502	-7 979	-7 946		
Toimintakate, netto* (+/-)	-7 386	-7 204	-7 266		
Poistot ja arvonalentumiset (-)	- 223	- 208	0		
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-7 610	-7 413	0		